

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

www.lpkts.lt

Trisdešimtieji leidybos metai. Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2018 m. liepos 27 d.

Nr. 28 (1290)

Specialusis saskrydžio „Su Lietuva širdy“ numeris

Rugpjūčio 4-ąja susitikime „Su Lietuva širdy“

Saskrydis „Su Lietuva širdy“ – tradicinė šventė, neįsivaizduojama be iškilmingos eisenos, šv. Mišių Dubysos slėnyje, giesmių, atliekamų tūkstantinio buvusių tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių choro, bei smagaus koncerto. Tačiau kasmet stengiamės sukurti kažką naujo, kad sudominume atvykusiuosius ir pritrauktume į šventę mūsų jaunają kartą.

Šiemet, kaip ir pernai, kviečiame apsilankytį kitose renginio erdvėse, kuriose greta pagrindinės renginio programos veiklos ras net patys išrankiausieji. Be susitikimų ir koncertų Dubysos slėnyje, jūsų lauks diskusijų palapinė, kurioje visą dieną galėsite aplankytí Klaudijaus Driskiaus fotografijų parodą „Laisvujų testamentai“, susipažinti su naujomis knygomis: LK viršilos Ernesto Kuckailio „Laiškai iš Varviškės“ ir LR Seimo nario dr. Arvydo Anušausko „Prezidento žvalgas: du gyvenimai“, pasižiūrėti filmus: Agnės Zalanskaitės „Nenugalimas“ ir Telšių Žemaitės gimnazijos moksleivių „(NE)vaikiški žaidimai“ bei su LR Seimo nariais Audroniumi Ažubaliu, Laurynu Kasčiūnu ir Žygimantu Pavilioniu padiskutuoti tema „Kodėl Lietuvai reikia istorinės atminties politikos?“

Kaip ir kasmet, jūsų lauks imitacinis partizanų bunkeris, kuriame istorinės rekonstrukcijos entuziastai supažindins su partizanų kasdienybe, ginklais, uniformomis, gyvenimu miške ir istorinės rekonstrukcijos prasme bei tikslu. Šiųmetė naujiena, kurioje dalyvauti paraginkite savo jaunają kartą – sporto varžybos. Pakvieskite jus atvežusius vaikus bei vakaicius sudalyvauti rungtyste: tinklinio (3x3), virvės traukimo (5x5) ir partizaniškų kliūčių (5x5) (registracija sporto aikštėje arba iš anksto el. paštu: tremtinys.lpkts@gmail.com). Sporto varžybų nugalėtojų apdovanojimai numatyti pagrindinėje renginio scenoje, tad kviečiame aktyviai dalyvauti.

(keliamo į 2 psl.)

Lietuvos tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių saskrydis

SU LIETUVA ŠIRDY

Rugpjūčio 4
Šeštadienį

Ariogala 2018

Ariogalo Dubysos slėnyje

PROGRAMA

Susitikimų erdvėje:

10 val. Šventinė eisena į Dubysos slėnį
11 val. Šv. Mišios
12 val. Saskrydžio atidarymas
12.30 val. Jungtinio tremtinių choro koncertas.
Solistas Edgaras Pilypaitis
14.30 val. Šventinė popietė. Dainuos ir gros:
Vytautas Šiškauskas, Raseinių balsai: Emilia Bagdonaitė,
ansamblis „Tėviškės aidai“ iš Punsko,
Baisogalos liaudiškos muzikos ansamblis
17 val. Šventės uždarymas

Partizanų stovykloje:

Visą dieną - partizanų gyvenimo rekonstrukcija
13 val. Pokalbiai apie partizanų uniformas ir ginklus
14 val. Pasakojimai apie miško brolių gyvenimą žeminėse, bunkeriuose ir lauko stovyklose
15 val. Istorinė rekonstrukcija. Kas tai?

Sporto aikštėje:

13 val. Tinklinio varžybos
14 val. Virvės traukimasis
14.30 val. Partizaniškas kliūčių ruožas

Diskusijų palapinėje:

Visą dieną - Klaudijaus Driskiaus fotografijų paroda „Laisvujų testamentai“
12.15 val. LK viršilos Ernesto Kuckailio knygos „Laiškai iš Varviškės“ pristatymas
13.00 val. Telšių Žemaitės gimnazijos moksleivių filmas „(NE)vaikiški žaidimai“
13.15 val. LR Seimo narių Audroniaus Ažubalio, Lauryno Kasčiūno ir Žygimanto Pavilionio diskusija „Kodėl Lietuvai reikia istorinės atminties politikos?“
14.15 val. Parodos „Laisvujų testamentai“ (Lietuvos partizanų ir ryšininkų portretai) atidarymas. Dalyvauja: parodos autorius Klaudijus Driskius, ambasadorius Vygaudas Ušackas, partizanai Albinas Krenta ir Juozas Jakavonis, ryšininkė Prima Petrylienė
14.45 val. LR Seimo nario dr. Arvydo Anušausko knygos „Prezidento žvalgas: du gyvenimai“ pristatymas
15.30 val. Filmo „Nenugalimas“ peržiūra. Dalyvauja filmo režisierė Agnė Zalanskaitė

Kviečiame dalyvauti Nacionalinio kraujo centro kraujo donorystės akcijoje, aplankyti „Misija Sibiras“ dalyvius, Patriotinių leidinių knygynėlių

Informuojame, kad renginio metu bus fotografiuojama ir filmuojama

ORGANIZATORIUS

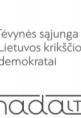
VYKDYTOJAS

PARTNERIAI

RĒMĖJAI

Kazys Starkevičius

MULTIMEDAI

akvilė

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos saskrydis „Su Lietuva širdy“

Kasmet, Ariogaloje, vaizdingame Dubysos slėnyje, į savo tapusią jau tradicinę šventę „Su Lietuva širdy“, 28 kartą susirenka buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, laisvės kovų dalyviai ir visi juos gerbiantys Lietuvos žmonės, kuriems svarbi mūsų šalies laisvė ir nepriklausomybė, kuriems svarbu išsaugoti laisvės kovų istoriją ir perduoti ją jaunajai kartai. Tai gražiausia, laukiamiausia ir iškilmingiausia mūsų metų šventė.

Brangūs tremtiniai, politiniai kaliniai ir partizanai, nuoširdžiai sveikinu visus susirinkusius į saskrydį „Su Lietuva širdy“. Taip pat kartu džiauguosi su jumis, kad mūsų tėvynė Lietuva pradėjo skaičiuoti savo gyvavimo antrajį šimtmetylį. Jeigu nebūtume patyrę tremties ir okupacijos, dabar mūsų būtų bent penki milijonai, o senatvėje gyventume oriai ir pagarboje.

Tik tikėjimas padėjo mums išlikti tremtyje patiriant sunkumus ir netekritis, tad dabar linkiu visiems sveikatos, neišsenkančios energijos dirbant kartu, ir svarbiausiai santarvės ir ramybės jūsų ir jūsų artimųjų šeimose.

Mums susitikus Ariogaloje ir būnant kartu bei dalijantis savo prisiminimais, džiaugsmais ir rūpesčiais, širdyje pasidaro lengviau. Tikiuosi, kad ir nebuvo tremtyje ar lageryje suprantata ir žino, kad mes praradome viską: savo nuosavybę, sveikatą, artimuosius, buvome žiauriai kankinami kaičiame bei lageriuose, kur didelė dalis jų žuvo arba mirė. Tiesos apie tremtį nenori žinoti tik tie, kurie vykė trėmimus arba mūsų laisvės ir nepriklausomybės priešai. O tokį dar yra ir Lietuvoje. Apie tai visada ir vienems sakysiu ir, jeigu reikės, daugelių kartu pakartosiu, kad buvo siekta

visiškai ar iš dalies sunaikinti lietuvių tautą. Visa tai vertinama kaip nusikalstimas žmogiškumui, okupacinės valdžios vykdyto Lietuvos gyventojų genocido apraiška. Asmenys, vykdantys genocidą, yra baudžiami neprieklausomai nuo to, ar jie yra pagal Konstituciją atsakingi vykdytojai, valstybės pareigūnai ar privatūs asmenys. Tikiuosi, kad teisingumas bus įvykdytas iki galio.

Šiandien LPKTS stengiasi suvienyti ir iutraukti į savo kilnią veiklą per 40 tūkstančių Lietuvoje gyvenančių buvusių tremtinių ir politinių kalinių, kurie, nepalūžę lageriuose ir kalėjimuose, išliko gyvi ir sugrįžo į savo tėvynę. Siandien galime džiaugtis ir didžiuotis, kad nors mūsų gretos ir mažėja, tačiau veiklių, protinę ir patriotiškai nusiteikusių žmonių tikrai nestokojame.

Tačiau reikšmė bei atliktų darbų skaičius ir kokybė mažai priklauso nuo narių skaičiaus filiale. Džiauguosi, kad ne visuose filialuose jaučiamas narių mažėjimas. Malonu pranešti, kad per 2017 metus Biržų, Joniškio, Kuršėnų, Širvintų, Vilkaviškio ir Panevėžio filialuose į mūsų gretas įstojo iš viso daugiau nei 154 nauji nariai. Todėl viena iš svarbiausių mūsų darbo kryptių – naujų narių į LPKTS priėmimas. Kaip tik tremtyje gimę vairai ir turėtų pirmiausiai papildyti mūsų LPKTS gretas.

Kalbant apie LPKTS veiklą, galima tik didžiuotis nenuilstamu, pasiaukojamu ir neatlygintinu visų filialų žmonių bei jų pirmmininkų darbu. Tik jūsų dėka LPKTS yra gausiausia ir reikšmingiausia iš visų kitų Lietuvos patriotinių organizacijų.

LPKTS valdybai ir tarybai prita-

rus, vykdome darbus pagal Istatuose numatytas kryptis: dalyvavome tautinėje, patriotinėje, švietėjiškoje, socialinėje bei kultūrinėje veikloje. Išanalizavę ir įvertinę pateiktas už 2017 metus filialų veiklos ataskaitas galime teigti, kad visų be išimties filialų nariai dirba tokius darbus: mini visas valstybės šventes, turintys chorūs repetuoja, koncertuoja, dalyvauja chorų festivaliuose, prižiūri, stato bei atstato paminklus, partizanų žemines, turintys muziejus dalyvauja muziejų veikloje, ekskursijose po atmintinas kovų už laisvę vietas, rengia mokinių konferencijas, dalyvauja moksleivių chorų šventėse, rengia inscenizuotas partizanų kovas, dalyvauja knygų apie tremtinius aptarimose bei dalyvauja įvairiuose LPKTS įstatuose numatytais veiklas atitinkančiuose projektuose.

Vienas iš svarbiausių mūsų darbų – auklėti jaunają kartą patriotiškumo ir pagarbos Laisvės kovotojams dvasia. Jeigu tokį darbų nedirbtume, tai mūsų kovos, vargai ir netektybūtų pa-skandinti užmarštin. Mūsų darbus labiausiai garsina periodiškai leidžiamas, nemažinant apimties ir nedidinant kainos, savaitraštis „Tremtinys“.

Brangieji buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, partizanai, kentejė Sibiro šalti, alkį, paniekinių, praradę savo sveikatą, namus, brolius tėvus ir artimuosius, būkime budrūs, visi vieningai remkime Lietuvos nepriklausomybę ir suverenitetą, dirbkime ir kovokime už mūsų teises ir neleiskime komunistų pasekėjams mūsų žeminti, o mūsų kovų kelio istoriją pa-skandinti užmarštin.

**Dr. Gvidas RUTKAUSKAS,
LPKTS pirmininkas**

Rugpjūčio 4-ąją susitikime „Su Lietuva širdy“

(atkelta iš 1 psl.)

Taip pat nepraleiskite galimybės aplankyti „Misija Sibiras“ dalyvių, prisidėti gelbstint gyvybes Nacionalinio kraujo centro kraujo donorystės akcijoje bei įsigytį naujausiu mūsų leidinių

Patriotinių leidinių knygynėlyje.

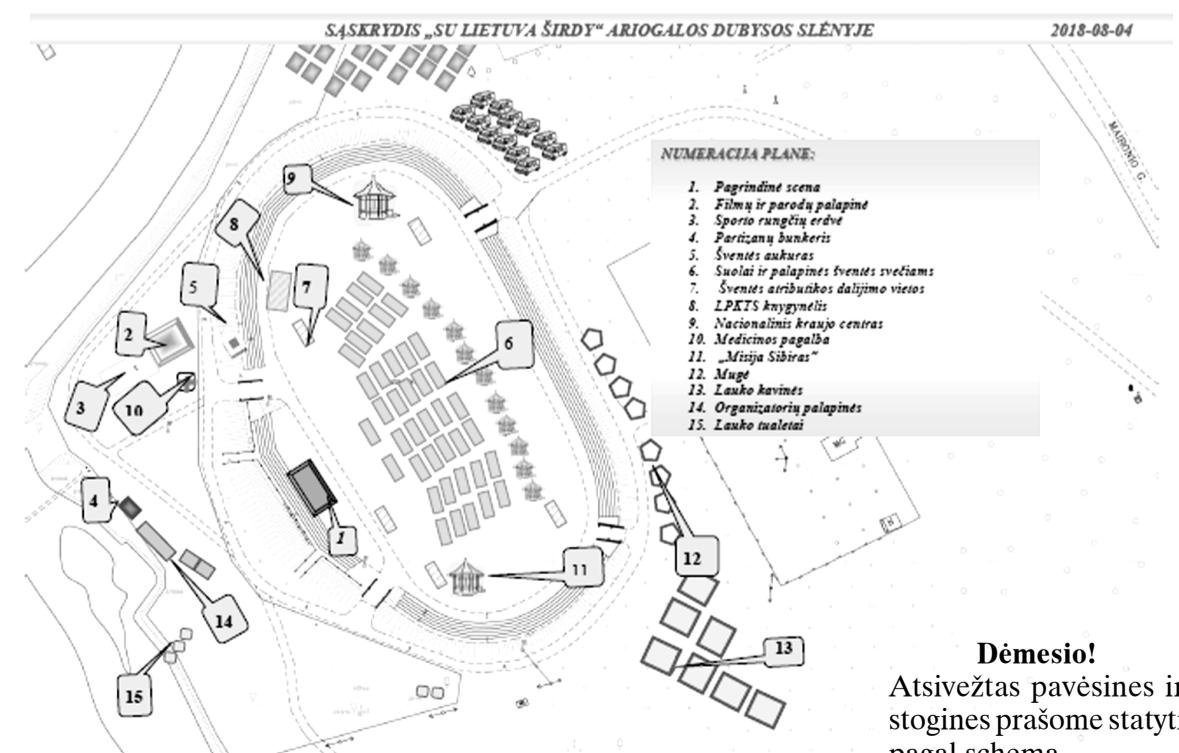
Naujovė šių metų renginyje – nebebus registracijos prie mokyklos ir bažnyčios. Šventės atributika – specialūji „Tremtinio“ numerį ir šventės apyranke kviečiame atsiimti atributikos da-

lijimo vietose Dubysos slėnyje.

Ryte (nuo 9 val.) ir šventės pabaigoje (nuo 14 val.) šventės svečius nuo ir į kalną pavėžés autobusukai. Jų kviečiame laukti kalno prieigose viršuje ir apačioje. Dubysos slėnyje jū-

sų patogumui lauks palapinės ir suolai. Būkime draugiški – dalykimės, bendraukime – juk čia susirenkame susitikti senus bičiulus ir susirasti naujų.

Rengėjai
Aido Bumbilio nuotraukos

Dėmesio!

Atsivežtas pavėsinės ir stoginės prašome statyti pagal schemą.

2018 m. liepos 27 d.

Tremtinys

Nr. 28 (1290)

3

Sąskrydžio belaukiant

Turbūt niekas neginčys, kad sąskrydis „Su Lietuva širdy“ yra pats laukiamiausias metų renginys, organizuojamas ir vykdomas visuomeninės organizacijos – LPKTS. Jo laukia ne tik partizanai ir jų rėmėjai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, bet ir daug kitų patriotinių organizacijų narių. Renginio laukia pirmiausia Ariogalos ir jos apylinkių gyventojai: jie nori pasižiūrėti gražaus renginio, susitinka su iš visos Lietuvos atvykusiais giminečiais ar draugais. Nors Ariogalos seniūnijai ir Raseinių merijai pasirengimas sąskrydžiui sudaro nemažai papildomų rūpesčių ir darbo, bet tai yra gera proga pasirodyti visuomenei, pabendrauti su savo žmonėmis. Manau, ši sąskrydžio „alsavimą“ pajunta vos ne visa Lietuva, kai iš visų miestų ir rajonų ankstų ryta išvyksta daug jų kaimynų.

Sąskrydžiui – 28 metai

Po tokios „iškilmingos“ įžangos“ – siek tiek apie sąskrydžio istoriją. Jam šiemet sukanka 28 metai. Būta visokių laikų, visokių valžių ir sunkių sąlygų, bet sąskrydžiai kasmet rugėjo pirmą šeštadienį Ariogaloje vykdavo. Ir tai ataklių pasiryželių organizatorių nuopelnas. Išpradžiu Vyriausybė išbiudžetoparamos oficialiai neskyrė. Lėšų teko prašyti iš įvairių organizacijų ir verslo.

Sąskrydis „Su Lietuva širdy“ yra vien LPKTS renginių karalienė. Pirmuoju sąskrydžius organizavo Antanas ir Danutė Vizbarai. Pradžia buvo 1990 metais. Taigi sąskrydžiams tiek amžiaus, kiek ir Nepriklausomai Lietuvos

valstybei. Sąskrydis – tai ir bendražygių susitikimai ir bendravimai. Pirmasis devizas – „Laisvės ugnis – ateities kartoms“ rodė renginių orientavimą į jaunimą, kvietimą domėtis Laisvės kovų istoriją, ją pažinti ir puoselėti. Simbolis buvo išskleidęs sparnus angelas, centre širdis ir Gedimino stulpai. Sąskrydžių programos turi tris pagrindines dalis: sv. Mišios, tremtinų chorų dainos ir koncertas visiems dalyviams ir Ariogalos jaunimui. Sąskrydis visa da pradedamas vėliavų pakėlimu ir bėgimo estafetės – ugnies iš partizanų mūšių vietų sutikimu. Tai, kad atvažiuoja tūkstančiai tremtinii, politinių kalinių, pasipriešinimo kovų dalyvių ir daug patriotinio jaunimo rodo sąskrydžių reikalingumą, populiarumą, gyvybingumą ir vienybės pajautimą. 2006 metais Vizbarams atsisakius organizuoti sąskrydžius, buvo pakeistas devizas į „Su Lietuva širdy“, tačiau programos principai iš esmės nesikeitė. Tradiciškai jis vyksta dvi dienas, pirmają dieną – jaunimo susitikimai su partizanų, tremtinų ir kariuomenės atstovais, o visi dalyviai susirenka kitą dieną, pirmajį rugpjūčio šeštadienį.

LPKTS kūrėjų galerija

LPKTS istorija prasideda kartu su Sąjūdžio pradžia. Tūkstančiai miestų ir šimtai rajonų gyventojų, nukentėjusių nuo sovietinio genocido, buvo vietos Sąjūdžio grupių ir skyrių steigėjų gretose. Apie LPKTS istorijos pradžią byloja Kūrėjų galerija. Idėja pagerbti „Tremtinio“ klubo ir LPKTS kūrėjus,

veiklos plėtotojus bei puoselėtojus brendo seniai. Reikėjo rasti būdus, kaip tai padaryti. LPKTS žymeniu pagerbame mūsų nusipelniusius žmones tik nuo 1998 metų, o „Tremtinio“ klubas sukurta 1988 metais. Vadinas, dešimtiesmetį laikotarpiu mūsų šviesuoliai galigai būti užmiršti. Kaip tik tuo metu buvo kuriami klubo ir sajungos skyriai. Jie augo ir stiprėjo. Išgyvenome kelias skausmingas transformacijas. Išikūrė Politinių kalinių sajunga, tapome politinė organizacija, atsiskyrė Politinių kalinių ir tremtinų bendriją. Reikėjo daug valios pastangų, išminties ir organizacinių gebėjimų išsaugoti sajungą ir jos padalinius susitelkusių ir veiksnius. Kaip pamename, vius tuos išbandymus garbingai išlaikėme ir išlikome gausiausia ir veikliausia Laisvės kovų dalyvių organizacija.

Galėjome tokia ir netapti, jei ne mūsų idealams ištikimi, veiklūs ir sumanūs žmonės. Ne tik sajungos ar jos padaliniai vadovai, bet ir kiti veiklai pasišventę jos nariai. Tų žmonių pagerbimo, jų atminties išsaugojimo idėjos įgyvendinimą paspartino TS-LKD iniciatyva pagerbiti ir paskatinti partijai ir Lietuvai nusipelniusius žmones, įsteigiant „Lietuvos ažuolų“ žymenį. Savo žymenį mes turime jau 20 metų. Dabar norime padaryti pirmųjų dešimties metų mūsų veiklos šviesuolių pagarbos ir atminimo galeriją. Iš pradžių galerija būtų virtuali, matoma tik internete. Vėliau, gal LPKTS trisdešimtmečiui, galima būtų išleisti nedidelę mūsų bendražygių atminties brošiūrą.

Kūrėjais laikytini žmonės, kurie sek-

mingai kūrė skyrius ir išmintingai jiems vadovavo. Taip pat tie, kurie daug metų dirbo atminties įamžinimo ir jos sklaidos darbus, kurie organizavo partizanų perlaidojimus ir tremtinų palaičių parvežimą iš Sibiro, kas statė paminklus ir raše atsiminimų knygas.

LPKTS kūrėjų galerijos idėjai 2016 metais gegužės 28 dieną pritarė LPKTS valdyba. Tą pačią dieną idėja buvo pristatyta tarybos nariams. Šia proga noriu dar kartą prašyti visus tremtinius ir Laisvės kovų dalyvius dovanoti LPKTS veiklos muziejui jūsų turimas nuotraukas, vaizduojančias mūsų renginius, lankstinukus, įvairius ženklielius, jūsų filmuotus klipus, filmukus, ar kitokią jūsų veiklą atspindinčią medžiagą.

**Dr. Povilas JAKUČIONIS,
LPKTS garbės pirmininkas**

Dubysos slėnis atviras visiems

tuvos šimtmečio renginių audinių lygia greata su 30-metį švenčiančiu Lietuvos Sąjūdžiu, su taip pat 30-metį mininčia Lietuvos tremtinį ir politinių kalinių sajunga, su lygiai tokios pat sukakties suslaukusiu LPKTS leidiniu „Tremtinys“, kuris nuo pirmųjų nedidelės apimties mėnraščių išaugo į solidų savaitraštį.

Dar rūpi paminėti, kad Ariogaloje vykstantis sąskrydis yra ne tik didžiausias iš LPKTS organizuojamų renginių, ne tik svarbiausias, bet ir vienas universaliausiai, vienas patraukliausiai visoms amžiaus bei veiklų, pomėgių, interesų grupėms. Tai taip pat suteikia jam savitą iškilmingumo ir šeimyniško jaukumo atmosferą. Kad tuo įsitikintum, pakanka net vieno apsilankymo, o antras, trečias kartas tik patvirtins pirmajį įspūdį. Nėra nieko gražesnio, kaip matyti šypsenomis pragyduisius pagyvenusiu žmonių veidus, atidžias akis, ieškančias seniaimatyčiai pažystamų „bendrasibiriecti“ (ne veltui daugelis vyresnio amžiaus dalyvių vienu laukiamiausiu momentu mini susitikimus su likimo draugais), šokyje besisukančius jaunus ir senus, ne mažiau guvius, atjaunėjusius. Žmonės iji suvažiuoja iš visos Lietuvos, bendrai veiklai susitelkia penkiasdešimt trių filialų nariai. Tai, ką matome Ariogaloje, tėra tik žiedas. Iš tiesų sąskrydis startuoja daug anksciau.

Rugpjūčio pirmasis šeštadienis – tai iškilminga, daugiau ritualizuota sąskrydžio dalis, vykstanti pagal nusistovėjusį scenarijų, nors ir ją nevengiamo

pajvairinti kuo nors nauju, kad ir organizuojant susitikimus – pagal trėmimų metus, pagal tremties vietas: Norilską, Novosibirską, Omską, Magadaną, Tomską, Igarką, Laptevų jūros pakrantę, Krasnojarską... Diena prasideda tradiciniene eisena į Dubysos slėnį. Eisejoje, be buvusių Lietuvos tremtinii ir politinių kalinių, rezistentų ir jų artimųjų, dalyvauja svečiai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, ekspedicijų „Misija Sibiras“ dalyviai, Lietuvos kariuomenės, Lietuvos šaulių sajungos, skautų, kitų visuomeninių organizacijų atstovai ir svečiai, lydimi Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos karių ir orkestro. Tą dieną Ariogala tampa Lietuvos sostine, gal net mažaja Lietuva, kurioje išgirsi visas tarmes ir patarmes, o paieškojęs rasi žmonių iš pačių atokiausiu Lietuvos kampelių.

Pasiekus Dubysos slėnį ir kiekvienai dalyvių grupei įsikūrus jai skirtoje vietoje, tylos minute pagerbus žuvusiuosius kovose už Lietuvos laisvę ir sovietų režimo aukas, iškėlus Lietuvos, Latvijos, Estijos vėliavas, grojant šių valstybių himnams, Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos karių ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos atstovai iškilmingai išneša gėles prie Kankinių memorialo Ariogalo kapinėse. I Dubysos slėnį iš visoje Lietuvoje veikusių devynių partizanų apygardų atnešta simbolinė Lietuvos laisvės ugnimi įžiebiamas šventės aukuras, aukoamos šv. Mišios, kurioms pa-

sibaigus prasideda laisvoji – šventinė – dalis: sveikinimai, iškilmingos ir kasdienės kalbos (sunku sąskrydži Ariogaloje įsivaizduoti be profesoriaus Vytauto Landsbergio ir visada aktualiai nuskambančios jo kalbos, kitų svečių, atstovaujančių tiek vienos kraštui, tiek Lietuvos Seimui, šalies vadovų sveikišimų ir LPKTS priimamų rezoliucijų), dainos, šokiai, susitikimai, vaišės... Bet tą šventiškai laisvą laiką galima praleisti ir plečiant savo pažinimo lauką susitiki muose su istorikais, beveik etatiniais šių sąskrydžių dalyviais, „dirbančiais“ čia pat įrengtoje partizanų slėptuvėje. Jie dėmesingai išklausys kiekvieną besidominčių ir nuoširdžiai, o svarbiausia – kompetentingai viską paaiškins. Smalsuoliams pavartyti paruoštos partizanų laikraštelių, dokumentų kopijos. Kitoje aikštėje galima išbandyti akies taiklumą pratybose naudojamais koviniais ginklais ar tiesiog susipažinti su karine technika. Azartškiavusį paprastai laukia kokios nors rungtys. Žiniukų – edukacinė palapinė, kurioje kasmet vyksta vis kitoks renginys: paroda, diskusija, filmo peržiūra. Visada atvira „Misija Sibiras“ dalyvių palapinė ir patys dalyviai. Čia išgirsite kitokius liudijimus, bet ne mažiau autentiškus ir jautrius. Kad grįžę namo pasijaustumėte praturtęje dvišiškai, supratę, jog greta mūsų gyvena daug puikių, pilietiškų žmonių, kurių kasdienybė persmelkta patriotiškuo ir meile Tėvynei.

Laima ARNATKEVIČIŪTĖ

Sveikiname saskrydžio „Su Lietuva širdy“ dalyvius

Dievinu vasarą su žydinčiais Lietuvos laukais, žaliuojančiais miškais, upėmis ir ežerais. Tokia pat neatsiejama vasaros dalis man yra ir saskrydis „Su Lietuva širdy“. Ir jau daugybė metų nekyla klausimas, kur vykti pirmajį rugpjūčio šeštadienį, nes visi susitinkame Dubysos slėnyje. Be galio džiaugiuosi galėdama būti šios šventės dalele – organizacinės komandos nare ir dalyve, tai man labai svarbu. Šios šventės aura išskirtinė, o ją kuriate jūs – visi šventės laukiantys, atvykstantys, bendraujantys. Ačiū, kad stiprybės, meilės Tėvynei ir išminties čia galime pasisemti visiems ateinantiems metams. Ačiū, kad išgirdote mūsų kvietimą ir kasmet šventėje matome vis daugiau jūsų šeimos jaunosios kartos atstovų. Juk istorinę atmintį svarbu ne tik saugoti, bet ir perduoti. O kur tai galima padaryti geriau, jei ne čia. Susitikime kasmet ir visada su Lietuva širdy!

**Rasa Duobaitė-Bumbulienė,
LPKTS valdybos pirmininkė**

Gerbiami Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai bei laisvės kovų dalyviai,

tradicijos – vienas svarbiausių mūsų kultūros pagrindų. Kasmet susitikdami čia kuriate gražią šalies laisvės dvasios tradiciją ir buriate tikrą mylinčių Lietuvą bendruomenę. Nuo tokų bendruomenių kaip ši priklauso tai, kaip toliau auginsime ir puoselėsime, kokiu keliu vesime savo Lietuvą, kokią ją paliksime savo vaikams ir vaikaičiams. Norėčiau, kad paliktume modernią, tvirtą ir saugią valstybę, kurioje augtų ir gyventų išmintingi bei laimingi žmonės. Žmonės, kurių širdys plakštų Lietuvos laisvės dvasia. Žmonės, kurių puoselėtų mūsų tradicijas, bet būtų atviri besikeičiančio pasaulio naujovėms. Tačiau šiandien aš vis dar nerimauju, ar esame pasiruošę patys tokią valstybę kurti? Juk taip dažnai apie Tėvynę pasakome tik tai, ką matome joje blogo ar ką norėtume keisti. O pagirti mūsų jau nueitą kelią, padrašinti šalia esantį nesustoti, dažniausiai tiesiog pamirštame. O gal ir nemokame ar nemanome, jog esame to verti. Gal todėl būname tokie nustebę, kai Lietuvą ir mus, čia gyvenančius, pagiria ir padrašina kiti. Atrodo, jog kone trijų dešimtmecijų nepriklausomybės, iš kurių pusė – narystės Europos Sajungoje ir NATO, vis dar nepakanka, kad galėtume save vertinti ne kaip buvusią sovietinę respubliką, atsilikusią ir nevykusią, o kaip modernią vakarietišką valstybę, kuria tikime ir pasitikime. Šiandien kviečiu visus nustoti jaustis buvusios sovietinės respublikos žmonėmis, nustoti taip save vadinti, pataisyti kitus, jei kas dar taip mus apibūdins, ir priimti į savo širdį mūsų šiandieninę vakarietišką tikrovę. Modernios, stiprios Lietuvos ir laisvų jos žmonių tikrovę. Pagirti ir padrašinti vienas kitą bei draugėje pajusti tai, dėl ko kasmet susirenkate Dubysos upės slėnyje – meilę Lietuvai ir jos laisvės dvasiai.

**Nuoširdžiai Jūsų –
Gabrielius Landsbergis,
TS-LKD pirmininkas, PKTF narys**

Mielieji,
džiaugiuosi galėdama pasveikinti Jus, susirinkusius saskrydyje „Su Lietuva širdy“. Smagu, jog visi žinome, kur susitinkame kasmet pirmajį rugpjūčio šeštadienį – visi keliai tądien veda Ariogalon.

Noriu jums padėkoti už širdyse išsaugotą meilę Lietuvai, tikėjimą jos klestinčia ateitimi, už užaugintą šviesią jauną Lietuvos kartą, pradėjusią augti ant Baltijos kelio jausmo, už nenuilstamas tiesos ir teisingumo paieškas. Ačiū jums, kad esate, kad leidžiate iš jūsų semtis įkvėpimo ateities darbams!

**Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė,
LR Seimo narė,
TS-LKD PKTF pirmininkė,**

Šiais metais minime Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos 30-metį. Esu dėkinga likimui, suvedusiam su žmonėmis, patyrusiais pragaro kančias, bet nepraradusiais žmogiškumo ir gilaus tikėjimo nepriklausoma Lietuvos ateitimi. Esu dėkinga šiemis nuostabiems žmonėms už Tėvynės meilės pamokas. 1988 metų birželį Kauno buvusių tremtinių choro vadovas Antanas Paulavičius pakvietė mane drauge su choru važiuoti į Rainių miškelį (Telšių rajone) – malda, daina, giesme, poetiniu žodžiu pagerbtį kankinių už Lietuvos laisvę atminimą. Vėliau buvau kviečiamas dalyvauti tremtinių koncertuose, įvairiose šventėse, minėjimuose, renginiuose. Susipažinau su jų kūryba – tiek literatūrine, tiek dainuotine, liudijančia ne tik jų asmeninę, bet ir visos Lietuvos sudėtingą, dramatišką, tragišką istoriją. Politinių kalinių ir tremtinių, laisvės kovų dalyvių šventės skatina prisiminti Lietuvos istoriją, apmąstyti šiandienos situaciją, stiprina bendruomeniškumą, padeda jaujai kartai suvokti patriotiškumo reikšmę ir galią. Meninė kūryba tremtiniam padėjo išgyventi rūsčiomis nelaisvės salygomis, suteikė stiprybės ir vilties. Meninė kūryba ir šiandien tremtiniai liudija būtinybę saugoti, puoselėti tradicines lietuvių tautos vertės, nes jose – Lietuvos valstybės gyvybingumas.

**Virginija Kochanskytė,
šventės vedėja, aktorė, režisierė, Klaipėdos universiteto docentė,
UNICEF Geros valios ambasadore**

Brangieji,

sveikinu saskrydžio dalyvius, šiemet, kaip jau kelis dešimtmecius, susirinkusius Dubysos slėnyje, Ariogaloje. Draugėn susirenka daugiatūkstantinė Lietuvos šeima, kurios vardas – buvę Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai, jų vaikai ir vakaiciai. Tai – ir mano šeima. Mūsų daug, labai daug. Daug buvo tada, kai persekojo, trėmė, kalėjimuose kankino, lageriuose pūdė, daug mūsų ir šiandien. Žinau, kad be tos kančios, Sibiro golgotos, Lietuvos pasipriešinimo sajūdžio nebūtų šiandieninės, modernios, laisvos Lietuvos.

Todėl džiaukimės laisva Lietuva, branginkime laisvę. Niekur kitur Lietuvos nėra – jis yra tik čia. Ji – mūsų vienintelė žemė, kurią privalome mylėti visada – ne tik tada, kai ji klesti, bet ir kai išgyvena nepritekliaus, problemas, klumpa neįveikusi iššūkių. Lietuva – tai mes, Lietuva klumpa tada, kai klumpame ir neugebame atsikelti mes, jos tauta. Būk stipri, Lietuva. Dabar ir per amžius.

Rengdama šį sveikinimą dar kartą kalbėjaus apie tremtį su savo artimiausiais ir brangiausiais – Mama ir Tėciu. Jų abieju neaplenkė tremtinio, Tėtės – ir politinio kalinio lemtis. Jaunutė Ryliškių mokyklos mokytoja, Vilniaus pedagoginio instituto prancūzų kalbos ir literatūros studentė, buvo išgabenta tremtin. Ten pat atsidūrė ir visa Mamos šeima, visa graži giminėlė: mano Močiutė, mano dėdės ir tetos, tuomet mažamečiai pusbroliai ir pusseserės.

Neabejojo: tėvų tremtis, mūsų šeimos patirtis suformavo mane, kaip žmogų ir kaip politikę. Gimtuosiuose Druskininkuose, kur mano mokykliniais metais gyveno apie 10, vėliau – 15 tūkstančių gyventojų, buvo tokiai, kurie iš Sibiro gržusius tremtinius vadino banditais. Partizanų dainų Močiutė mane išmokė anksčiau nei mokykloje teko išmokti eilių apie Leniną. O apie laisvą Lietuvą, kokia ji buvusi, su broliu namuose girdėdavome kone kasdien. Ir dar – kad Lietuva bus laisva. Kada – nežinia, bet bus. Su tuo užaugau. Užaugau tokia, kokią mane matote, girdite, pažinote per 28-erius mano aktyvios veiklos Lietuvos politikoje metus.

1990-aisiais kandidate į Aukščiausiąją Tarybą mane pirmieji pasirinko buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, vadovaujami šviesios atminties Balio Gajausko. Tuose istoriniuose rinkimuose buvau kandidatė, išskelta Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos (LPKTS), kiek vėliau atsiradau ir Sajūdžio kandidatų sąraše. Ir laimėjau pirmajame ture! Nors buvo prognozuojama, kad Jurbarcko rajone (Jurbarko kaimiškojoje rinkimų apygardoje), kur Sajūdis buvo silpnas ir neaktyvus, laimės kompartijos pirmasis sekretorius. Vis dėlto neišdegė komunistų partijai! Vėliau buvo laikotarpis, kai Aukščiausiojoje Taryboje su Baliu Gajausku ir jo vadovaujami įkūrėme nedidelę „Laisvės“ frakciją. To reikėjo, nes Sajūdis akivaizdžiai slydo kairėn... Kažkada girdėjau vieną kairiųjų pažiūrų profesorę iš Lietuvos ateities forumo su neslepama pagieža sakant apie mane: tokis monolitas, tokis monolitas jaučiasi! Gal kam ir monolitas atrodžiau, o iš tiesų gyniau, ginu ir ginsiu tai, kuo tikiu. Be to, visur – ne tik politikoje.

Brangieji, tokį istoriją, kaip mūsų šeimos, Lietuvoje – šimtai ir tūkstančiai. Tremtis – seniai praeityje. Per beveik 28-erius Lietuvos laisvės metus daug paskyta, parašyta apie tremtį, daug atsiminimų surinkta apie sovietinę okupaciją ir rezistenciją, sovietų represijas. Tačiau yra dalykų, kurių neįmanoma užrašyti ir papasakoti. Tai – kiekvieno mūsų asmeninai potyriai, mūsų džiaugsmas ir kančia, kurių negali perteikti jautriausi žodžiai. Tai, ką pasilaikome tik sau ir savo artimiausiams. Tai, ką gauname su motinos pienu. Patyrimas, kančia ir džiaugsmas, kuriuos pajusti ir suprasti taip pat galima tik širdimi.

Dirbdama toli nuo Lietuvos, iš tiesų – kur bebūciau, širdimi ir mintimis esu Lietuvoje. Ir visada mes visi būsime surišti ir susiję ta gija, kuriai tikslaus pavadinimo neatrandu. O gal ir ieškoti nieko nereikia, nes ta gija yra tai, kas vadinama vienu gražiausiu vardu pasaulyje – Lietuva. Ji, Lietuva, yra didžioji mūsų gyvenimų ir darbų esmė, prasmė, versmė ir giesmė.

Visada – už Ją ir vardan Jos.

**Jūsų –
Dr. Laima Andrikiene,
Europos Parlamento narė,
Kovo 11-osios Akto signatarė**

LPKTS Kauno filialas, vienijantis beveik tris tūkstančius buvusių politinių kalinių, tremtinų, Laisvės kovų dalyvių, kartu su Kauno filialo valdybos pirmininku Vladu Sungaila ir Kauno filialo tarybos pirmininke Vince Vaidevute Margevičiene, nuoširdžiai sveikina jau 28-ajį kartą susirinkusius į Raseinių rajono Dubysos slėny – į saskrydį „Su Lietuva širdy“. Mus vienija noras pabūti kartu, prisiminti kovas ir tų kovų draugus, pasikalbėti, padainuoti, pašokti.

Galime drąsiai teigti, kad apgynėme ir išsaugojome Laisvę, atlaikėme pačius sunkiausius išbandymus, įrodėme, kokia stipri ir nenugalima mūsų Laisvės dvasia suburia mūsų vaikus, vaikaičius, provaikaičius. Tegul čia tvyrantis vienybės ir artumo jausmas sustiprina viltį ir tikėjimą savovalstybe, įkvepia ryžtingiems darbams. Mes neleisime užmiršti savo istorijos ir liudysime pasauliui mūsų tautos stiprybę, tautinį orumą, pagarbatą krašto istorijai. Mylėti savo tėvynę ir neleisti, kad skaudi istorija pasikartotų – tai mūsų gyvenimo credo.

LPKTS Kauno filialo valdyba

Įvykiai, komentarai

Ar iškilo pavoju demokratijai?

Valdantieji Seime paskutinėmis Seimo sesijos dienomis paskubomis priėmė „reformų paketą“ – teisés aktus, kurie apima tokius reikšmingus kiekvienam pilieciui valstybės sektorius kaip mokesčiai, pensijos ir seniai žadėtas mokytojų etatinis apmokėjimas. Šie teisés aktų projektais sulaukė stiprios kritikos iš Seimo opozicijos, nes, nors dauguma partijų sutaria, kad šiose srityse pokyčiai yra būtini, visgi pateiktis sprendimai nesprendžia giluminių šių sektorių bėdų ir net gali sukelti naujų problemų.

Dar daugiau, Seimo opozicijai dideli nerimą kelia valdančiųjų „buldozeris“ Seime, kai, siekiant „prastumti“ politinės daugumos sprendimus, manipuliujama procedūrinėmis taisyklemis, diskredituojant teisėkūros procesą ir pakerant demokratinės opozicijos teises.

Taigi, kokie esminiai pastebėjimai ir pagrindinės problemos, kurias ižvelgia TS-LKD atstovai Seime dėl paskutiniuose Seimo posėdžiuose paskubomis patvirtintu „reformų“?

Kaip vertintini mokesčių pakeitimų įstatymai?

Anot TS-LKD pirmininko Gabrieлиus Landsbergio, pagrindinė bėda, kurią TS-LKD kėlė dar kadencijos pradžioje tvirtinant Vyriausybės programą – kad Vyriausybė neturi aškios vizijos ir prioritetų. Šie mokesčių pakeitimai tik patvirtina, kad jokios aškios valstybinės krypties valdantieji neturi ir toliau.

Svarstant bet kokias mokesčių pertvarkas pirmiausiai reikėtų atsakyti i principinių klausimų, ką mes darome su valstybės viešaisiais pinigais? Ar norime naudotis gerai išplėtotomis ir kokybiškomis valstybės paslaugomis tokiose srityse kaip vaikų ugdymas ir sveikatos priežiūra, ar mokame mažiau mokesčių, bet patys organizuojamės ir apmokame šias paslaugas iš savo kišenės, o jas teikia privačios įmonės? Ši Vyriausybė nusprendė žymiai sumažinti biudžeto pajamas, tuo pačiu ir menkiau finansuoti valstybės paslaugas, ir kiekvienam dirbančiam išdalinti po nedidelį grūdelį, kurį, tikėtina, auganti infliacija gana greitai panaikins.

Tuo tarpu TS-LKD siūlė svarstyti, vienuosius pinigus panaudoti kitur, pavyzdžiu, medikams, nes emigruojama dėl per mažų atlyginimų, mokytojams ir investicijoms į švietimą. Dėl per keilių savaites prastumtos mokesčių reformos valstybės biudžetas kitamet jau bus reikšmingai mažesnis, o nei mokytojų, nei gydytojų situacija iš esmės nesikeis, neturėsime sukaupę rezervo. Daug ką pasako faktas, kad socialinėje politikoje kertiniai valdančiųjų atstovai Seime – Stasys Jakeliūnas ir Tomas Tomilinas – balsavo prieš šią reformą.

Kas nulėmė, kad šie teisés aktai Seime sulaukė palaikymo?

Gabrielius Landsbergis pažymi, kad tokiai fundamentaliai klausimai Vakarų demokratijos siekia priimti sprendimus visų partijų bendru sutarimu. Tokiu principu patvirtinta Suomijos švietimo reforma, ir kartą nustatyti krypties nuosekliai laikomasi jau

tris dešimtmečius. Lietuvoje yra panaušus pavyzdys gynybos srityje – parlamentinių partijų susitarimu yra patvirtinta gynybos strategija, tai yra valstybės išpareigojimai savo ginkluotosioms pajėgomis ir užsienio partneriams – ir jos laikomasi nepaisant valdžios pasikeitimų.

Tuo tarpu mokesčių reforma Seime surinko pakankamą skaičių balsų ne dėl idėjinių sprendimų, o dėl galimo susitarimo priimti koalicijos partneriams naudingas partijų finansavimo įstatymo pataisas. „Socdarbiečių“ siūlymu partijoms biudžeto dotacijos dydis būtų skaičiuojamas ne pagal gautus rinkėjų balsus, bet pagal Seimo narių ir savivaldybių tarybų narių skaičių, todėl suskilus frakcijai Seime naujam dariniui atskilėliai galėtų perimti atitinkamą dalį dotacijos. Opozicijos pastangomis šio projekto svarystas nukeltas į rudens sesiją.

Pensijų reforma sulaukė prieštaringų vertinimų

Pasak Seimo narės Gintarės Skaisytės, dirbančios Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitete, ne, nes iš principo ši reforma net nesusisusi su dabartinių pensininkų situacijos gerinimu. Nauji pakeitimai liečia papildomą privatų kaupimą jauniems žmonėms pensijų fonduose. Tuo tarpu dabartinės pensijos mokamos iš Sodros biudžeto, kurio pajamos, mažinant mokesčius, net sumažės. Taigi papildomu pajamu šaltiniu, iš kurių galima būtų ryškiai didinti pensijas po reformos neatsiranda. Todėl pensijos, pagal ankstesnės valdžios priimtus sprendimus, atsižvelgiant į šalies ekonomikos augimą kasmet bus tik indeksuojamos.

Seimo Teisés departamento vertinimu pateikti siūlymai dėl dirbančiųjų automatinio įtraukimo į taip vadinamą II pensijų kaupimo pakopą kelia klausimų dėl atitinkimo Konstitucinei doktrinai, nes Lietuvoje automatiškai galima nuskaityti tik mokesčius valstybei, bet ne atlyginimo dalį. Pagal priimtą reformą, nuo šiol visi dirbantys asmenys iki 40 metų kas trejus metus bus automatiškai įtraukiama į II pensijų pakopą. Atnsisakyti galės per pusę metų. Vėliau bus galima atsisakyti tik teismui įrodžius, kad laiku neatsisakyta dėl itin rimtų priežasčių. Pradėjus dalyvauti, ir nepasirinkus konkretios bendrovės kaupimui, ji bus parinkta automatiniu būdu. Tada iš dirbančiojo atlyginimo kas mėnesį bus nuskaičiuojama po 4 procentus, o valstybė pridės dar 2 procentus nuo vidutinio šalies atlyginimo. Pinigų nurašymui bus taikomos tokios pat privalomų įmokų taisykles, kaip ir Sodros mokesčiams.

Be to, galimai yra pažeisti teisėti lūkesčiai. Nauja pensijų reforma atsisakoma 2012 metais priimto pensijų sistemos reformos įstatymo nuostatų, kad 2020 metais įmokų modelis padidės nuo 2 (Sodra) + 2 (Valstybės biudžetas) + 2 (asmuo) iki 3,5 (Sodra) + 2 (Valstybės biudžetas) + 2 (asmuo) procentai. Todėl tie, kas dabar kaupia II pakopoje, ir tikėjosi dosnesnių įnašų iš Sodros, bus nuvilti.

Ar priimta mokytojų darbo apmokėjimo tvarkos pertvarka yra savalaikė?

Seimo Švietimo ir mokslo komiteto narys Edmundas Pupinis atkreipia dėmesį, kad, vos tapusi švietimo ir mokslo ministre, Jurgita Petruskienė 2017 metų sausį pažadėjo, kad nauja mokytojų darbo apmokėjimo sistema turėtų įsigalioti vėliausiai nuo 2018 metų pradžios. Tuo tarpu projektai Seimui pateikti buvo tik 2018 metų pavaasarį ir priimti likus dviem mėnesiams iki etatinio apmokėjimo įvedimo, kuris pradės galioti nuo rugsėjo 1 dienos.

Seime per vieną mėnesį turėjo būti apsvarstyta iš esmės mokytojų apmokėjimą keičianti tvarka, o mokyklos, vadovai, mokytojai, kuriems vasara yra poilsio metas, jau šiuo metu turi derinti naujų mokslo metų krūvius, tvirtinti etatus, paskirstyti finansavimą, parengti naujas darbo sutartis, nors dar iki šiol neaišku, kaip tą padaryti, kadangi vis dar nėra parengti ir paskelbtii finansavimo tvarkos pakeitimų projektai ir metodikos.

Ar pedagogams nuo rugsėjo 1 dienos padidės atlyginimai ir gerės vaikų ugdymo kokybė?

Pasak Seimo nario Edmundo Pupinio, jei iki šiol mokytojų darbo užmokestis susidarė iš kontaktinių (kai su mokiniais tiesiogiai dirbama pamokų metu) ir nekontaktinių (per kurias ruošiamasi pamokomos) valandų skaičiaus, tai etatinis darbo apmokėjimas numato ir kitą atlyginimo šaltinį, kai prie tiesioginio darbo su mokiniais ir ruošimosi pamokoms pridedama trečioji atlyginimo kišenėlė – valandos, susijusios su veikla, niekaip nereguliuota bendruomenei. Tai reiškia, jog bus apmokamos neaiškios su veikla bendruomenei susijusios veiklos. Tokiu būdu nuvertinamas tiesioginis mokytojo darbas – vesti pamokas ir mokyti vaikus. Etatinis modelis iškreipia motyvaciją ir kuria paskatas darbo imitavimui.

Įvedant etatinio apmokėjimo sistemą, Švietimo ir mokslo ministerijos atstovų teigimu, vienas iš tikslų buvo atlyginimų kėlimas. Tačiau įstatymo pakeitimas neturės jokios teigiamos įtakos ne tik pilnai krūvį turintiems mokytojams, bet ir ugdymo įstaigose dirbantiems pedagogams ir specialistams, kurie ir šiuo metu dirba etatiniu principu. Tarp tokų mokytojų ir specialistų yra pedagogai dirbantys pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programas, specialieji pedagogai, logopedai, psichologai ir kiti pagalbos mokinui specialistai. Kada šieems pedagogams galima tikėtis atlyginimų pakilimo, lieka neaišku.

Ką veikia opozicija Seime, kad nebūtų priimami netinkami ir neišdiskutuoti teisés aktai?

Seimo narė, TS-LKD seniūno pavaduotoja Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė pabrėžia, kad demokratijos pagrindas yra vienodos taisykles, kurių privalu laikytis tiek daugumai, tiek ir mažumai. Rimtų problemų demokra-

tijai kyla tada, kai dauguma pajunta, kad gali taisykles apeiti ar jas interpretuoti tik sau naudingu būdu, vien dėl to, kad gali laimeti balsavimus.

Į Valdančiųjų pasišaipymus plenariinių posėdžių salėje, kad opozicijai yra „leidžiama kalbėti“ galima nekreipti dėmesio, tačiau besibaigiant Seimo sesijai pasireiškė daug rimtesnis Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos veikimas, turintis nerimą keliančių antideocratiskų bruozų. Valdančioji dauguma, neformaliai prisijungusi dar dvi frakcijas, pajuto, kad taisykles nustato tie, kurie Seime turi daugiau balsų. Tokiu būdu iš A. Skardžiaus apkaltos komisijos buvo išmestas Andrius Kubilius, nes komisijos posėdžiuose kėlė A. Skardžiaus išteisinimą apsunkinančius nepatogius klausimus, ir tai, kad komisija nepilna sudėtimi priėmė išteisinančią išvadą, nesukėlė jokių dvejonių dėl jos teisėtumo. Tokiu būdu bandyta iš Seimo tribūnos apšmeižti TS-LKD deleguotą Vilių Semešką ir pašalinti jį iš Vyriausiosios rinkimų komisijos, nes jo principinga pozicija vykdomuose VRK tyrimuose neleidžia įsigalėti vienos partijos interesams. Taip Seimo Etikos ir procedūrų komisija nustato, kad Seimo komiteto posėdis neteisėtas, bet jo metu priimti sprendimai – teisėti. Sunku ir suminėti kitus įvairius Seimo statuto pažeidimus, siekiant „prastumti“ daugumos sprendimus, kurių esmė – užtildyti opozicijos balsą. „Buldozero“ situacijoje diskutuoti apie teisés aktų turinio, geresnių sprendimų ieškojimo dalykus tampa ypač sudėtinga.

Parlamentas yra demokratijos būklės atspindys, todėl labai svarbu, kad vienomenė įsklausytų į perspėjimo signalus iš Seimo opozicijos.

Kokių veiksmų ketinama imtis, kad būtų įjungti demokratiją sau-gantys svertai?

Gabrielius Landsbergis, vadovaujantis TS-LKD frakcijai Seime, įvardija pagrindinius TS-LKD žingsnius: pirma, rengiami kreipimai į Konstitucinių teismą dėl kurių paskutinėmis Seimo darbo dienomis priimtų teisés aktų, jei Prezidentė jų nevetuos; antra, bus sudaryta nuolatinė frakcijos narių grupė, kuri stebės galimus Konstitucijos ir Seimo Statuto pažeidimus bei rengs kreipimus į Konstitucinių teismą, kai matys kylantį pavojų demokratijai. Jau dabar aišku, kad didžiausio dėmesio sulaunks rudens Seimo sesijai atidėtas Partijų finansavimo įstatymas ir draudimas dalyvauti savivaldos rinkimuose teisiems asmenims, nes manoma, kad šis draudimas taikomas vienam asmeniui – Socialdemokratų partijos pirmininkui G. Paluckui, siekiant jį pašalinti iš rinkimų.

Galų gale, jei bus „važiuojama buldozeriu“ per Seimo Statutą, įstatymus ar rinkimų taisykles, ypač – artejant rinkimams, TS-LKD neatmeta galimybės kreiptis į tarptautines, ES institucijas, prašydama pagalbos, kad Lietuvos valstybė nebūtų kreipiama nedemokratinių valstybių kelui.

TS-LKD inf.

Istorija be „baltų dėmių“

Partizaninis karas: nauja karta, naujas požiūris

Istorinis pasakojimas arba istorijos pasakojimas – per metus ir kartas kintantis reiškinys. Nutolstant tikriesiems įvykiams, istorijos īgauna vis naujus pavaldus. Gali nepakisti faktai, asmenybės, įvykiai, bet vertinimai ir interpretacijos keičiasi neišvengiamai. Tai natūrali, kiekvienos kartos poreikius atitinkanti išraiška. Ji nei klaidingesnė, nei teisingesnė, lyginant su buvusiomis prieš keletą dešimtmečių. Ji tokia čia ir dabar, ji tarnauja dabarciai. Veikiausiai po keilių dešimtmečių nauja karta kurs savo XX amžiaus sudėtingų išgyvenimų pasakojimą, ir jis taip pat bus teisingas.

Pasibaigusi sovietinė okupacija išlaisvino ne tik žmones, kaip piliečius, bet ir jų istorijos pažinimą. Atsivérė buvusio KGB archyvo durys, lengvai prakalbinami tapo laisvės kovotojai, jų ryšininkai ir rėmėjai. Viena po kitos imtos leisti prisiminimų knygos, dokumentų rinktinės, įvairios studijos ir istorinės apybraižos. Tai pamažu pildė pusę amžiaus trukusią skaudinančią tylą. Šiandien regėdami gausų, daugiausia per pirmajį nepriklasomybės dešimtmetį pasirodžiusį, laisvės kovų istorijos lobyną, atrasime pasakojimą, kurio reikėjo pokario kartai, tiems, kurie viša okupacinių laikotarpį išgyveno politinę traumą. Tačiau dauguma tų tekstų arba skausmu persmelkti minėjimai jau nebetiko jaunajai kartai, kuriems pasakojimai apie partizanus nutolo ir vis labiau skamba kaip „senų senovė“.

Sunku numatyti, koks partizaninio karo pasakojimas įsivyras, kai nebeleiks tiesioginių įvykių liudininkų, tačiau praėjus daugiau nei ketvirčiu amžiaus nuo nepriklasomybės atkūrimo, užaugus naujai istorikų ir jai neabejingų asmenų kartai, privalu atrasti naują požiūrį į karą po karo. Per pirmajį nepriklasomybės dešimtmetį partizaninio karo istorijai parodytas didelis dėmesys palaipsniui menko. Per paskutiniuosius penkerius metus jis atgaivino geopolitiniai įvykiai Rytų Europoje, bet naujų partizaninio karo istorijos interpretacijų nebuvovo pasiūlyta. O be reikalo, nes norint stiprinti jaunimo pilietiškumą, partizaninio karo istorijos penydziai yra patys tinkamiausi. Natūralu, kad jaunas žmogus laisvės kovoje ieško įkvėpimo, herojų, stato save įjūvietą. Tokiam įvykijime aukos ir kančios motyvas nebetinka, nes norima kur kas gilesnio, artimesnio santykio. Lengviausia jį užčiuopti atsigréžiant į visą partizano kovos kelią, o ne tik tą, kuriame fizine prasme baigesi jo gyvenimas.

Kur ieškoti tos įkvėpiančios ir pergalingos kovos, jeikone kiekvienas kai mas paženklintas netektimis, o Lietuvos miškai ir laukai sulaistysti kovotojų krauju? Ta pergalės istorija slypi partizaninio karo metais, kai degė viltis ir tikėjimas Lietuva, kai laisvės siekis buvo svarbesnis už asmeninę gerovę. Nenobeliekant gyvų anų dienų liudininkų, lieka jų kruopščiai rašyta dokumentacija: įsakymai, raportai, sveikinimai, laiškai, nuotraukos. Lieka tai, ką būtent mums, laisvai Lietuvos kartai, taip kruopščiai rengė ir saugojo partizanai.

Deja, bet partizaninio karo tyrimams Lietuvoje dažniausiai būdingas siauras požiūris, kuris apribojia tiriamą objektą ir jo pažinimo šaltinius, o pabrėžiant rašytinių dokumentų svarbą, kitiems duomenims paprastai suteikiamas antraeilis vaidmuo. Tyrimuose dažniausiai nekreipiama dėmesio į socialinį ir kultūrinį kontekstą, asmenys – partizaninio karo dalyviai – atsiejami nuo likusių jų gyvenimo istorijos puslapių, istoriniai įvykiai ir veikiantys asmenys nagrinėjami atskirai nuo geografinių vietų. Tokiems tyrimams būdingas sekumas, nubrėžtoms istorinių įvykių schemoms – trapumas. Siekdamai pabrėžti ir parodyti kompleksinių tyrimų būtinybę, privalome skirtinas šaltinių grupes (rašytinius šaltinius, sakytinės istorijos žinias, archeologinius/antropologinius duomenis apie partizaninio karo vietas bei daiktus) apjungti ir laikyti lygiaverčiais.

Vyrauja nuomonė, kad rašytiniai duomenys yra svarbiausias ir patikimiausias istorijos tyrimų šaltinis. Saugoti atmintį, aprašyti kovą, tai yra, užrašyti istoriją – to siekė abi partizaniame kare kovojujos pusės. Tyrėjams jos paliko oficialių ir neoficialių aktų, spaudos, dienoraščių, laiškų, duomenų apie kovotojus, rysininkus, rėmėjus ir jų giminiacius. Tačiau turėjo praeiti nemažai net ir atkurtos laisvos Lietuvos metų, kad išmoktume juos perskaityti, kad atrastume raktą į slaptą partizanų pasaulį, jog suprastume, kad mums kalba šių dokumentų visuma, o ne pavieniai raštai. Būtent iš čia, iš bunkeruose ir stovyklose rašytų dokumentų, slapta, bet dažniausiai pakilia nuotaika darytų nuotraukų, mūsų dienas išvydusių pogrindžio spaudos puslapių pasiekia daug krauso išliejusios, bet niekada nepralaimėjusios Lietuvos vaizdinys. Pralaimėtojas laisvės kovotojus pavertė sovietų propaganda, jų sukurti ir mūsų dienas pasiekę dokumentai, tačiau kaip gyvendamas nykiame bunkeryje savo dienoraštyje rašė Lioginas Baliukevičius-Džukas, „na ir kas gi mus nugalės, jei mes mirti nebijom, jeigu mes nugalėjome mirti!“

Garbingos ir nepasidavusios Lietuvos pasakojimas visu gražumu atskleidžia Vyriausiosios vadovybės kūrime, įspūdingoje vadų kelionėje ir 1949 metų vasarį įvykusiam partizanų vadų susitikime, kur partizaninio karo prasmė ir esmė buvo pakylėta dar aukščiau. Žvelgdami į Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos signatarus, aštuonis nepaprastus vyrus, regime tvirtostaučios simbolius, kurie, negailėdamai jaunystės, pradėtų moksly, gerų darbų, šeimos ir gyvybės, išėjo ten, kur jų labiausiai tuo metu reikėjo – ginti Tėvynės.

Jonas Žemaitis-Vytautas, Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Juozas Šibalila-Merainis, Leonardas Vilhelmas Grigonis-Užpalis, Petras Bartkus-Žadgaila, Aleksandras Grybinas-Faustas, Vytautas Gužas-Kardas, Bronius Liesis-Naktis. Apie visus juos būtų galima parašyti po knygą, sukurti po nuostabiausią filmo juos-

Šypsenos ir viltis net sunkiausiomis akimirkomis. Prisikėlimo apygardos partizanai (iš kairės): Antanas Kvedaras-Tautvydas, Pranciškus Prūsaitis-Lapė, Romualdas Šukevičius-Jogaila, Kostas Kudokas-Diemedis. 1949–1950 m.

Garsioji partizanų vadų kelionės į susitikimą nuotrauka daryta 1948 m. per Kalėdas prie partizanų rėmėjų Broniaus ir Marijos Palubeckų sodybos Baužų k. (Jurbarko valsč.). Priekyje (iš kairės): Adolfas Kvedys-Girėnas ir Jonas Petruskas-Šarūnas. Stovi: Antanas Rekevičius-Vytautas, Alfonsas Kvedys-Jannutis, Aleksandras Grybinas-Faustas, Adolfas Ramanauskas-Vanagas ir Urbantas Dailidė-Tauras. Juozo Jankausko-Demono nuotrauka

tą, tačiau vargu ar tai būtų daugiau ir prasmingiau nei sutelpa į kelis žodžius – besalyginę meilę Lietuvai. Šių vyrų idealizmas, atsidavimas kovai, tikėjimas užsibrėžtu tikslu, į kovą vedé tūkstančius jaunu, sutrikusiu, pavargusių kovotojų. Jie stovėjo priekyje tam, kad būtų atrama sudvejosisiam ir įkvėpimas neapsisprendusiam.

Būtent tokia prieiga ir toks partizaninio karo skaitymas mums atveria naujas laisvės kovų pažinimo galimybes. Atlikusi ne vienus metus trukusius tyrimus, drįstu laisvės kovą vadinti Lietuvos partizanų pogrindžio valstybe. Tai 1944–1953 metais vykusių įvykių (re)konstrukcija – nauja partizaninio karo interpretacija, kuri grindžiama keturių šaltinių grupių (partizanų dokumentų, sakytinės istorijos, daiktų ir vienetų) visuma; į pirmą vietą keliami ne sovietiniai, o Lietuvos partizanų kovos dokumentai. Būtent juose atsispindi tas pasakojimas, kokį aplaisvės kovą norėjo palikti laisva Lietuva tikėjusi tautos dalis.

Vyriausioji vadovybė J. Žemaičio-Vytauto mintyse ir raštiškuose projek-

tuose turėjo būti vienoje vietoje veikiantis, trims Lietuvos partizanų sritims astovaujantis vienetas, kurio narai, pasiskirstę atsakomybės sritimis, atlieka iš esmės šalies vyriausybės darbą. Partizanų valstybėje įstatymų leidžiamoji valdžia (parlamento atitinkmuo) ir vykdomoji valdžia (prezidento ir ministerijų atitinkmuo) savo funkcijomis labai glaudžiai susijusios. Po 1949 metų vasarį įvykusio visos Lietuvos partizanų vadų susitikimo jos ima veikti kartu. LLKS taryba, LLKS prezidiumo pirmininkas bei aplinka, Vienuomenės dalis su Tautiniu ir Politiniu poskyriais, Gynybos pajėgų štabas, Užsienio delegatūra turėjo astovauti okupuotos šalies gyventojų – likusių Lietuvoje, pasitraukusių į Vakarus ir įkalintų ar ištremtų Sibire – interesus.

LLKS taryba 1949 metų vasario 16 dieną pasirašytoje Deklaracijoje teigė, kad okupacijos sąlygomis ji vienintelė yra teisėta valdžia Lietuvoje. Tai 1999 metais įstatymu įteisino ir Lietuvos Respublikos Seimas.

(keliamā į 7 psl.)

2018 m. liepos 27 d.

Tremtinys

Nr. 28 (1290)

7

Tremties keliais

Šiais metais minime pokario metų didžiausiu trėmimui, vykdytų 1948 metų gegužės 22 dieną, kuriam buvo duotas kodinis pavadinimas „Vesna“ (Pavasaris). Buvo išvežti 40 002 žmonės (11 365 šeimos ir beveik 12 000 vaikų). Jie visi, daugiausia ūkininkai,

buvo laikomi „liaudies priesais“, kuriuos reikia nudanginti kuo toliau į Sibirą, kad Lietuvoje galėtų sėkmingai vykti kolektyvizacija ir sovietinės valdžios įtvirtinimas.

Apie pokario tremtis yra daug parašyta prisiminimų, todėl papasakosiu apie savo tremtį, vykusią 1988 m., lygiai po keturiastėsimt metų nuo akcijos „Vesna“, Gorbačiovo „perestrojko“ metais.

Gegužės 18 diena. Uralo lageris Nr.35. 17 valandą gržus man iš darbo tuoju iškvietė į vachtą ir paėmė pirštų atspaudus. Paskui budintis seržantas liepė atnešti visus daiktus patikrinimui. Kalėjimo automobiliu, kareivų lydimas, buvau nuvežtas į Vsiesviatskaja geležinkelio stotį. Lydintis karininkas pasakė kelionės galutinį

tašką – Tomskas.

Gegužės 19 diena. Anksti ryta jau buvome Sverdlovske. Iš traukinio atvežė į kalėjimą ir čia po įvairias kameras prastumdė iki pat vakarienės. Paskui uždarė į karcerinę kamерą, kuri baisiai dvokė, nes tualetu skylė tiesiai įvesta į kanalizacijos vamzdį.

Gegužės 24 diena. Ankstūrytą pasiekėme Omską. Pražiūojame stotis – Tatarska, Činy, Tebinskaja, Kargad. Daugumos stočių pavadinimų pro siaurą plyši nematau. Pagaliau pasirodo Novosibirskas. Mūsų stolypiną atkabina nuo traukinio, kad galėtų papildyti naujais kaliniais.

Gegužės 25 diena. Mus veža į Marijinską, kurį pasiekėme ankstūrytą. Uždarė didelėje kameruje, kurios pasieniais stovi triaukščiai metaliniai narai. Visos sienos aptepliotos kruvinomis dėmėmis – sutraiskytomis blakēmis. Kameros senbuviai skundėsi, kad blakēs nakti neduoda ramybės. Nežinau kodėl, bet blakēms manės pagailo, nes nakti né viena ne įkando, nors daugelis kalinių visą naktį nemiegojo ir žudė link jų ropojančius alkanus padarėlius.

Gegužės 26 diena. Vakare apie 22 valandą visus išvedė iš sugrūdo į juodus „varnus“ – kalėjimo automobilius. Tiesiog stačių prikimšti, kiek tik galėjo prikimšti, ir taip nelygiu keliu, baisiai kratomi važiavome į Marijinsko stotį. Stotyje į stolypino kameras prigrūdo kiek tik galėjo – buvo aišku, kad paskutinė naktis bus nelengva.

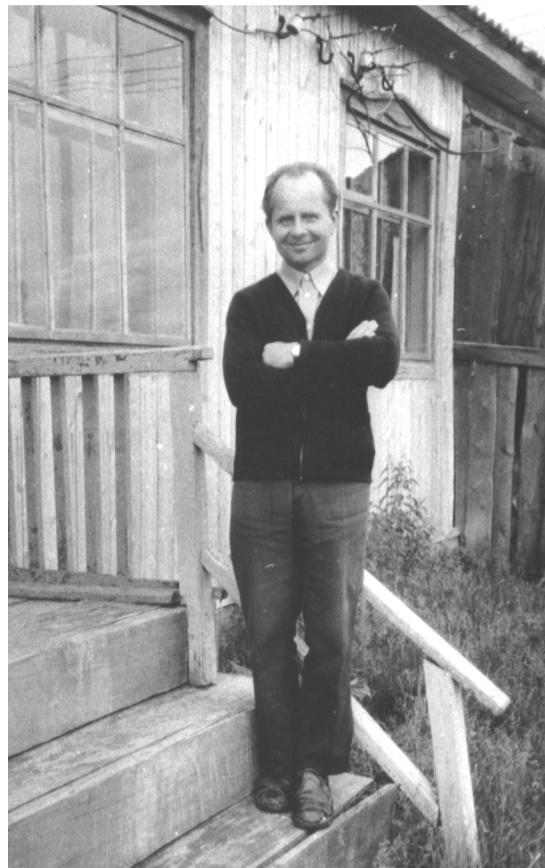
Gegužės 27 diena. Atvežę į Tomsko kalėjimą, sugrūdo po dešimti į mažus „atstojninkus“ ir porą valandų kankinomės marinami miego, su skaudamomis galvomis. Po pietų leido nusiprausti ir nuvedė į mažytę, siaurutę kamерą. Šalia metalinės lovos visai siaurutis takelis. Mano dideliam džiaugsmui, kameroje buvo tualetas ir šaltas vanduo. Man pasakė, kad čia teks laukti, kol Obės upe išplauks ledai ir prasidės navigacija.

Birželio 10 diena. Iki gyvou kaulo įsikyrėjo prispjaudytu, purvini ir dvokiantys Tomsko kalėjimo gardai, kuriuose valandą laiko buvo galima atsigauti po tvankios kalėjimo kameros. Pietų metu pakvietė į etapą. Ilgaivežė kalėjimo automobiliu ir Išlaipino Krivošeine. Pasakė, kad iki pirmadienio

teks praleisti KPZ (priešlaikinio sulaikymo kamera).

Birželio 13 diena. Apie 10 valandą iškvietė tremtinių komendantas, kapitonas Osvianikovas surašė visus formalumus, davė tremtinio pažymėjimą ir pasakė, kad esu paskirtas į Staro Sainakovo kaimą. Tenai esanti versių ferma, kuriuo ganysiu versius. Tarybinio ūkio vedėjas Ivanas Ivaničius surado sunkvežimį, kuris mane nugabeno į Staro Sainakovo kaime esantį „bendrabutį“ – juodą lūšną, aplink kurią balsi netvarka; vietoje lauko tualetu – krūva mėšlo, ant kurio patiesta lenta: galima pasilypėti ir atvirame lauke tvarkyti savo tualetu reikalus. Paňašus vaizdas ir viduje: visur mėtos nuorūkos, popieriai, bulvių lupenos ir gabalai duonos. „Virtuvės“ kampe ant purvino staleliostovielektrinė plynėlė; čia virsiu sau valgį, nes Staro Sainakove valgyklos nėra. Visuose kambariuose groja smagus uodus koncertas. Tačiau yra kuo ir pasidžiaugti: aplinkui nėra spygliuotų vielų ir nebėgioja tave saugantys vilkiniai sunys. Esu jau laisvas pilietis...

Ištraukos iš arkivyskupo Sigito TAMKEVIČIAUS dienoraščio

Sigitas Tamkevičius Staro Sainakove

Su svečiais kunigu J. Boruta SJ ir kunigu A. Gražuliu SJ

Su jaunimu iš Kybartų Krivošeine

Partizaninis karas: nauja karta, naujas požiūris

(atkelta iš 6 psl.)
Tad partizanų valstybė, kitaip žodžiais, laisva Lietuva okupuotoje Lietuvoje, yra naujas partizaninio karo vertinimas, kurį, skaitydama partizanų pažinktą raštinį palikimą, perteikia naujoji karta. Tai pasakojimas, kuris įkvepia, stiprina ir

atsako ne į tradiciškai keliamus klausimus: kas, kada, kur įvyko, bet į pamatinius – kodėl, dėl ko partizaninis karasyra atraminė mūsų atgimusios nepriklausomos Lietuvos ašis.

Partizaninis karas – kur kas gilesnis reiškinys, nei daugelis iš mūsų apie jį galvojame.

Laisvės kova – tai ne tik idėjinis pasipriešinimas pavergejams, tai sąmoningas brandžios valstybės piliečių apsiplendrimas pačiu sudėtingiausiu tautos pasirinkimo laikotarpiu. Jį pažinti, prie jo giluminės minties priartėti galėsime tuomet, kai pažvelg-

sime ne tik į individualias istorijas, bet matysime jų jungtis, kai atsirinksime ir saugosime ne pavienes laisvės kovų vietas, o jų visumą, kai asme-

ninės šeimos istorijos taps taučios istorijomis.

**Aistė PETRAUSKIENĖ,
istorikė, humanitarinių
mokslų daktarė**

Dėmesio!
Kitas „Tremtinio“ numeris išeis rugpjūčio 10 dieną.

Tremtinys
ISSN 2029-509X

www.lpkts.lt

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija: Audronė Kaminskienė, Vesta Milerienė

Adresas: Laisvės al. 39, 44309 Kaunas,

Tel. (8 37) 323 204

El. p. tremtinys.redakcija@gmail.com

**Leidėjas Lietuvos politinių kalinių
ir tremtinių sąjunga**

Įmonės kodas 300032645

Ats. sask. Nr. LT18 7044 0600 0425 8365

AB „SEB“ bankas

Spausdino spaustuvė

UAB „Morkūnas ir Ko“,

Draugystės g. 17, Kaunas

2 spaudos lankai

Tiražas 6640 egz.

Kaina

0,61 euro

Projektus „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ ir „Istorija be „baltų dėmių“ remia

**S P A U D O S ,
R A D I O I R
T E L E V I Z I O J O S
R É M I M O
F O N D A S**

Partizanų aleja Kaune bus!

2019 metų vasario 16-ąją bus minimos 70-osios Lietuvos laisvės kovos sajūdžio tarybos Deklaracijos pasirašymo metinės. Deklaraciją pasiraše LLKS Tarybos Prezidiumo pirmininkas Jonas Žemaitis-Vytautas bei tarybos nariai: Aleksandras Grybinas-Faustas, Vytautas Gužas-Kardas, Juozas Šibaila-Merainis, Bronislovas Liesis-Naktis, Leonardas Grigonis-Užpalis, Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Petras Bartkus-Žadgaila.

1999 metais šis dokumentas pripažintas Lietuvos valstybės tėstinumui reikšmingu teisės aktu, o 2010 metais Laisvės kovos sajūdžio Deklaraciją pasirašiusiems aštuoniems partizanams suteiktas signataro statusas.

Minint šią sukaktį, itin svarbią valsčiungumo išsaugojimui, būtų simbolika Lietuvos širdyje jamžinti visas partizanų apygardas, iš kurių vadai ir atvyko į Minaičius pasirašyti Deklaracijos, nes paminklų kompozicijos, jamžinancios visas partizanų apygardas vienoje vietoje Lietuvoje vis dar nėra.

2010 metais LPKTS iniciatyva ir aukotojų lėšomis Kauno senosiose kapinėse (Ramybės parke) pastatytas paminklas Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinoms, kartu buvo paruoštas ir „Partizanų alėjos“ projektas, kuris turėjo jamžinti visas partizanų apygardas, veikusias Lietuvoje, ir vesti nuo Vytauto prospektu paminklo link pro Kauno tremties ir rezistencijos muziejų, tačiau dėl lėšų stokos ir biurokratinės kliūčių projekto etapas nebuvo įgyvendintas, kol 2018 metais vėl pajudėjo iš mirties taško. Alėja bus 2 metrų plo-

čio, 83 metrų ilgio, ją sudarys 10 stelės: viena įvadinė ir devynios su įrašytais apygardų pavadinimais bei veikimo metais. Greta stelė bus pasodinti ąžuolai. Stelos – grūdinto lakštinio plieno, su dvigubo kryžiaus plokštė.

Kaip sakė LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė, šis darbas buvo vienas svarbiausių: „2010 metais aktyviai įsijungus į LPKTS veiklą, nuolat girdėjau tuometinių vadovų dr. Povilo Jakučionio ir šviesios atminties Antano Lukšos bei Jūratės Elžbietos Marcinkevičienės kalbas apie šį projektą. Daugybė metų jo nepavyko įgyvendinti – vis trukdydavo biurokratinės kliūčių – Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos neišdavė leidimo, nesisekė rasti lėšų. Tačiau jausdama moralinį ipareigojamą tėsti šį darbą, LPKTS valdyba nenuleido rankų ir projektas pajudėjo – jau gautas Kultūros paveldo departamento leidimas, o dalyvaujant projekte „Kauno akcentai“ gauta para-ma 41 950,70 euro. Šios sumos nepakaks, todėl bus ieškoma rėmėjų ir renkama aukotojų parama, tad kviečiame prisidėti visus geros valios žmones.“

Kviečiame prisidėti aukojant:
**AB „SEB bankas“,
banko kodas 70440
sąsk. LT53 7044 0600 0810 3591,
skambinant trumpuoju numeriu
1402 (auka 1,50 eur.)
sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ metu – Patriotinių leidinių knygynėlyje.
Daugiau informacijos www.partizanualeja.lt**

Dékojame už Jūsų gerumą!

Sveikiname

Nuoširdžiai sveikiname buvusių tremtinių ir politinių kalinių chorus, šiais metais švenčiančius **30 metų** sukaktį:

**Alytaus „Atmintis“ (vad. Vidas Simanauskas),
Anykščių (vad. Rimvydas Griaudė),
Druskininkų (vad. Antanina Laurenčikienė),
Elektrėnų „Sidabrinė gija“ (vad. Laima Mažuolytė),
Gargždų „Atminties aidai“ (vad. Regina Česnauskienė),
Kauno „Ilgesys“ (vad. Bronė Paulavičienė),
Marijampolės „Godos“ (vad. Laima Venclovienė),
Mažeikių „Atmintis“ (vad. Zita Guzauskienė),
Vilniaus „Laisvė“ (vad. Gintaras Skapas);**

ir **25 metų** sukaktį:

Radviliškio „Versmė“ (vad. Rasa Gasiūnienė)

Širvintų (vad. Jonas Barbaravičius),

Šilutės „Pamario aidai“ (vad. Vytautas Jovaiša),

Vilkaviškio „Atmintis“ (ansamblio vad. Birutė Stonienė).

Linkime sveikatos, kūrybiškumo, kad dainos nesiliautų skambeti ir viesus džiuginti.

**LPKTS valdyba,
sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ organizatoriai**

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“

Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 28 dienos bet kuriame „Lietuvos pašto“, „Pay Post“ skyriuje,

per „Lietuvos pašto“ laiškininką, paskambinus informacijos tel. 8 700 55 400, internetu www.prenumeruok.lt.

Laikraštis išeina 4 kartus per mėnesį.

Prenumeratos indeksas 0117.

Kaina: 1 mėn. – 2,45 Eur.

Dėmesio!

Sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ metu aukoti galite grynais pinigais Patriotinių leidinių knygynėlyje arba skambindami trumpuoju numeriu 1402 (auka 1,5 euro, norėdami aukoti daugiau – skambinkite keletą kartų).

Padėka

Dékojame paaukojusiems Partizanų alėjos Kaune įgyvendinimui:
**Gražvydai Zubienei – 50 eurų,
Valerijai Balnienei – 10 eurų,
Petru Šalčiui – 100 eurų,
Sofijai Virbickienei – 20 eurų,
Vytautui Stanislovui Kurmilavičiui – 50 eurų.**

LPKTS valdybos pirmininkė Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ jungtinio choro repertuaras

Šv. Mišių giesmės:

- „Viešpats – mano tautos stiprybė“ (muz. J. Berthier),
- „Prancūziškų mišių ciklas“, „Aš esu gyvoji duona“ (muz. V. Liaudanskaitės-Vaitekevičienės),
- „Gailestingumo jubiliejinis himnas“,
- „Jėzau, pas mane ateiki“ (muz. J. Naujalius),
- „Dievo dovana“ (muz. A. Paulavičiaus),
- „Ave Marija“ (muz. A. Paulavičiaus),
- „Parveski, Viešpatie“ (muz. J. Strolis, aranž. Viltenio),
- „Marija, Marija“ (Č. Sasnausko).

Koncerto repertuaras:

- „Tautiška giesmė“ (muz. ir ž. Vinco Kudirkos),
- „Lietuva brangi“ (muz. J. Naujalius, ž. Maironio),
- „Už Raseinių, ant Dubysos“ (muz. J. Naujalius, ž. Maironio),
- „Leiskit į Tévynę“ (l. mel. harm. L. Abariaus, ž. J. Margalio),
- „Kritusiemis Lietuvos partizanams“ (muz. ir ž. A. Paulavičiaus),
- „Giedu dainelę“ (lietuvių liaudies daina, aranž. A. Kulikausko, ch. pri-taikė V. Miškinis, ž. A. Baranausko),
- „Girių Lietuva“ (muz. A. Raudonikio, ž. S. Žlibino),
- „Sugrįšiu aš“ (lietuvių liaudies daina, aranž. R. Vaičekonio),
- „Kur lygūs laukai“ (muz. J. Tallat-Kelpšos, ž. Maironio),
- „Oi neverk, motušèle“ (ž. Maironio),
- „Kur tu eisi“ (partizanų daina, išplėtota J. Pavilionio),
- „Tremtinio rauda“ (muz. ir ž. A. Staponaus).

Kviečiame!

Kviečiame apsilankyti LPKTS Patriotinių leidinių knygynėlyje (Laisvės al. 39, Kaune) ir įsigyti knygų tremties ir rezistencijos tematika, naujausius „Tremtinio“ numerius.

Knygų galite įsigyti ir internetu www.lpkts.lt